

ОРЕЛЕЦЬКИЙ**Василь**

(30.01.1895–09.01.1976) – поручник УГА, громад.-політ. діяч. Н. в с. Лужани (нині смт Кіцман. р-ну Чернів. обл.) в сім'ї сільс. старости. Здобув освіту в 6-річній нар. шк. в Лужанах та г-зії м. Чернівці. Вивчав право у Чернів. ун-ті.

Мобілізований до австро-угор. армії. Закінчив старшинську шк. Навесні 1918 побував на Наддніпрянщині. Четар УГА з 11.1918. 1.08.1919 іменованний поручником у складі 3-го корпусу УГА. Учасник походу УГА та ДА УНР на м. Київ. Перехворів на тиф у “чотирикутнику смерті”.

1920 емігрував до м. Прага. Навч. на філос.-правн. ф-ті Празьк. ун-ту та сусп.-політ. ф-ті УВУ. Активний діяч укр. студент. руху. Очолив гурток “Черемош”. Друкував інформац. листок “Буковина”. Співорганізатор т-ва “Відродження укр. студентства”. Чл. Укр. акад. громади. 1925 очолив ЦСУС. Володів понад 10 мовами, серед них: франц., англ., нім., япон., турець., італ., швед., іспан., рум., угор. та ін. Учасник міжнар. студент. конгресів у м. Копенгаген (1925), Прага (1926), Женева (1927), Будапешт (1929), Брюссель (1930), Бухарест (1931), Рига (1932). Редагував “Студентський вістник”. Співпрацював з УВО та ОУН. Д-р права УВУ (1932). З 1939 – доц. каф-ри міжнар. відносин. Підтримував кер-во Карпат. України.

1945 переїхав до Німеччини. Перебував у ДП біля м. Ашаффенбург (нині ФРН). З 1946 – проф. каф-ри міжнар. права УВУ. Протягом багатьох каденцій – декан правн. ф-ту. Учасник Світов. конгресів українців. 1965–66 – ректор УВУ. Автор підручників з міжнар. права, численних наук. статей і досліджень.

П. у м. Мюнхен, де й похований на цвинтарі Вальдфрідгоф.

Літ.: Голят Р. 50-ліття наукової і громадсько-політичної праці проф. Василя Орелецького // Свобода. 1971. 4 лютого. Ч. 23. С. 3; *Мірчук А.* Пам'яті проф. Василя Орелецького // Свобода. 1976. 18 листоп. Ч. 224. С. 2, 4; Науковий Збірник УВУ. Ч. IX: Збірник на пошану Василя Орелецького 1895–1976; Мюнхен, 1982; *Огуй О. Д.* Орелецький Василь // ЕІУ. Т. 7. К., 2010. С. 630.

Микола Вітенко

ОРЕНШТАЙН**Яків Саулович**

(25.02.1875–12.09.1942) – єврейс. громад.-культ. діяч. Н. у м. Коломия (нині Івано-Франк. обл.) у сім'ї книготорговців. Здобув традиційну єврейс. освіту. Власний бізнес започаткував у рідному місті 1902, видавничий знак “Галицька

накладня Якова Оренштайна” використовував з 1903. Видавав з 1909 серію кн. “Загальна бібліотека”.

1917 майно О. (будинок, склади, друкарня) пограбували солдати рос. армії. У 07.1917 виїхав з Коломії в пошуках

нових ринків збуту своєї поліграфічної продукції – спочатку до м. Відень, звідти до м. Берлін, де прожив 20 р. (з малими перервами). У Берліні заснував "Українську накладню".

Був представником Мін-ва освіти УД в Галичині, Німеччині й Швейцарії (1918); за дорученням укр. влади закуповував літаки для повітряного флоту УНР (1919), брав участь в акції С. Смаль-Стоцького щодо відкриття укр. ун-ту в Галичині (1924). Безуспішно намагався повернутися до Коломиї, однак був звинувачений польс. властями в "державній зраді", оголошений "ворогом Польщі" за нібито активну підтримку ЗУНР, надання власної друкарні для потреб Коломиї. ОВК, участь у маніфестаціях і вічах на Коломийщині на підтримку ЗУНР, а також В. Бемка і Т. Примака.

Як видавець і дипломатичний радник Посольства УНР у Німеччині, відвідав Канаду й США, налагоджував контакти з укр. діаспорою (1920-ті). Репрезентував інтереси міжнар. єврейс. орг-ції у процесі С. Штайгера як перемовник з УВО. Налезжав до Спілки нім. книготорговців (змушений вийти з неї 1935 через акції нацистів).

Від 1938 проживав у м. Варшава, час від часу відвідував м. Берлін і Львів. У 12.1938 повідомив З. Кузеля про рішення передати йому кер-во вид-вом, а його приміщення віддати на потреби укр. еміграції в Німеччині.

1941–42 перебував у Варшав. гетто. Розстріляний нацистами.

Літ.: Монолатій І. Вічний жид з Коломиї. "Українець" Мойсеєвого визнання Яків Саулович Оренштайн. Івано-Франківськ, 2015.

Іван Монолатій

ОРЗА

Володимир Васильович

(16.05.1887 – після 1972) – педагог, поручник УСС. Н. в м. Чернівці в сім'ї вчителя. 1897–1905 навч. в 2-й держ. укр.-нім. г-зії м. Чернівці, де 1905 склав матуральні іспити. З 1906 студював на філос. ф-ті Чернів. ун-ту. Після закінчення вищих студій – канд. на вчител. посаду. У 09.1912 іменованій суплентом (допоміжним учителем) у 2-й держ.

г-зії в Чернівцях. У 11.1913 склав учител. фаховий іспит з нім. мови як гол. фаху, у 06.1914 – повний іспит для отримання права викладання в СШ з нім. мови як гол. фаху та класичної філології – як допоміжного.

З 01.1911 – кадет резерву 89-го Галиц. полку піхоти зі штабом у м. Ярослав (нині Польща). У 01.1913 переведений на службу в 41-й полк піхоти (штаб полку в Чернівцях) та іменованій хорунжим резерву, у 01.1914 – лейтенантом резерву, у 11.1916 – оберлейтенантом резерву 41-го полку піхоти. Придільений до Легіону УСС. 22.10.1916 в ранзі поручника призначений команд. 2-ї сотні УСС. Після реорґанізації Легіону УСС навесні 1917 призначений командиром 4-ї сотні. У 03.1917 разом з ін. старшинами УСС підписав звернення до ЗУР і УГР із закликом до нац. єдності. Поранений 3.06.1917. Потрапив у рос. полон у бою біля с. Конюхи (нині Козів. р-ну Терноп. обл.) 1.07.1917 разом з ін. старшинами й стрільцями УСС. Спершу ув'язнений у таборі с. Дарниця (нині в складі м. Київ), згодом вивезений до Сибіру. До кін. 1919 перебував у таборі м. Омськ (нині РФ). Після повернення на Буковину продовжив викладацьку діяльність.

Наприкінці 1922 переведений рум. окупац. владою разом з ін. 14 укр. учителями буковин. СШ на етнічні рум. землі. Працював у м. Крайова (нині Румунія), з 09.1923 переведений на посаду тимчасового учителя нім. та англ. мов у ліцеї "Унірія" м. Фокшани (нині Ру-

Володимир ОРЗА
(стоїть із біноклем у центрі) разом зі старшинами й підстаршинами 4-ї сотні УСС. с. Конюхи, 20 липня 1917 р.